

¹⁰⁰⁰
obradlo
v. 1945
Prechod frontu.

Posledné týždne pred týmito nešťastiami, bolo už veľmi blízko počít' strelbu blížiaceho sa frontového boja dolu dolinou Horona od Brezna. Posledné dni kanonáda bola už celkom blízko. V našej obci, ležiacej stranou od hlavnej doliny ako by na krídle, nekladli nemci ani kladni žiadnu odpor a obec opustili sami. Front v obci prešiel z večera na ráno 22. - 23. III. 1945 bez miestnych bojov. Dňa

23. marca 1945 ráno o 8⁰⁰ hodine prišli smerom od Mošterice dve jednotky rumunskej armády, jedni po ceste v druhej Kociovskými a Rovenkami sypali sa do dediny. Takisto, pripravení bojovať, prišli i do kostola, kde sa práve konaly bohoslužby. Obyvateľstvo týchto rumunských vojakov veľmi srdečne uvítalo, hostilo ich koláčmi, nápojmi, ale oni sa ponáhľali ďalej. Keď prešli za dedinu, zrazu ústupová jednotka Macharov, ktorá sa si medzitým zasadila minomety na západnej strane Medzi Kozienici, začala na dedinu minometnú palbu ponad výšok Kozienec. Mnoho dopadlo okolo dediny i do dediny, kde ich spadlo asi 10 kusov. Niekoľko väčšinou porozbijať strechy domov obrátených na západ, ako aj okná. Tak sa stalo v Krochmelov, v Pilárov a pred Klingov. Rumuni strelali tiež. Ale až na druhý deň povolalo sa Macharov vyhnúť silnou delostreleckou palbou zpoza Brezin. Boj trval celý deň a noc. Rumunom tu padol jeden vojak. Za týchto rumunských jednotkami prišli potom ďalšie. Ubytovaly sa na dedine. Pkladalo sa im seno, slama a hovädzi dobytok, ale všetko platili našimi peniazmi. Na obyvateľstvo spravili dobrý dojem. Ruské hliadky cez obec neprešli. Len niekoľko prišlo raz pre seno.